

Baza e të dhënave (databaza) e krijuar në analizën e gjendjes së shfrytëzimit të ECTS sistemit në Universitetin e Prishtinës, Universitetin Shtetëror të Tetovës dhe Universitetin e Evropës Juglindore

Dr. Edmond Beqiri
ebeqiri@gmail.com

Abstrakt

Autori këtë punim kërkimor e përgatiti i angazhuar në cilësinë e ekspertit nga Komisioni Evropian si pjesë të projektit "TEMPUS-project SM SCM-C013B04 KOSOVO, FYROM". Në kuadër të projektit "Promovimi i Bolonjës dhe implementimi i ECTS në Universitetin e Prishtinës, Universitetin Shtetëror të Tetovës dhe Universitetin e Evropës Juglindore në Tetovë", është organizuar një Anketë në të tri institucionet e arsimit të lartë duke i shfrytëzuar pyetësorët për vetëvlerësim "ECTS/DS programi për këshillim dhe vizita" të disenjuar nga Asociacioni i Universiteteve Evropiane (AUE). Në pjesën kërkimore të punimit, gjatë muajve tetor, nëntor dhe dhjetor është bërë një anketim i disa dekanëve të fakulteteve dhe i shefave të departamenteve në të tre universitetet. Nga 50 pyetësorë të plotësuar është ardhë deri te konstatimi i përdorimit të ECTS sistemit në të tre institucionet. Autori nga pyetësorët krijoi bazën e të dhënave dhe nga ajo përfitohet pasqyra e qartë krahasuese për implementimin e sistemit ECTS në këto tre Universitete. Analiza krahasuese e fituar bjen deri te përfundimet relevante mbi shfrytëzueshmërinë e ECTS sistemit në Universitetin e Prishtinës, Universitetin Shtetëror të Tetovës dhe Universitetin e Evropës Juglindore në Tetovë.

Fjalët kyçe: ECTS, teknologji, informacion, informatë, Bazë e të dhënave, Databazë,

JEL Kualifikimi: O030; O032;

HYRJE

Si pjesë e projektit "Promovimi i Bolonjës dhe implementimi i ECTS në Universitetin e Prishtinës, Universitetin Shtetëror të Tetovës dhe Universitetin e Evropës Juglindore në Tetovë", është organizuar një Anketë në të tri institucionet e arsimit të lartë duke i shfrytëzuar pyetësorët për vetëvlerësim "ECTS/DS programi për këshillim dhe vizita" të disenjuar nga AUE. Pyetësori për vetë-vlerësim përbëhet nga formulari i cili është logjikisht i ndarë në dy pjesë:

- ☐ Pjesa A e cila trajton perspektivën e Institucionit dhe
- ☐ Pjesa B e cila trajton perspektivën e Departamentit

Pjesa A, perspektiva e institucionit, më tutje përfshinë pyetjet në lidhje me:

I. ECTS

- II. Shtojcën e diplomës (DS)
Pjesa B, perspektiva e departamentit, përfshinë pyetjet në lidhje me:
- I. Parimet e ECTS-së
- II. Informacionin
- III. Marrëveshjen e mësimit
- IV. Pasqyrën e notave (ToR)
- V. Njohjen Akademike

Krijimi i bazës së të dhënave dhe përpunimi i të dhënave nga pyetësorët është bërë nga ekipi në përbërje: Dr. Edmond Beqiri, Dr. Ferdije Zhushi dhe Dr. Avdulla Alija.

I. Përshkrim i shkurtër i Institucioneve të anketuara

Institucionet e përfshira në projekt janë Universiteti i Prishtinës, Universiteti Shtetëror i Tetovës dhe Universiteti i Evropës Juglindore.

Universiteti i Prishtinës

Universiteti i Prishtinës është institucioni kryesor publik i arsimit të lartë në Kosovë. Ky është një Universitet i madh që është i përbërë nga njësitë akademike dhe njësitë organizative. Është i themeluar në vitin 1970.

Universiteti i Prishtinës i ka 17 njësi akademike, prej të cilëve 14 fakultete dhe 3 fakultete të shkencave të aplikuara. Të gjitha këto fakultete kanë më shumë departamente ose drejtime për studim. Poashtu në përbërje të tij janë edhe disa Institute shkencore si njësi organizative të Universitetit.

Nga viti akademik 2001/2002 ka filluar implementimin e reformimit sipas Deklaratës së Bolonjës, e me këtë edhe përdorimin e ECTS kreditimit si mënyrë e akumulimit të kredive mësimore.

Është një Universitet i cili ofron pothuaj se të gjitha degët e studimit që mund të studiohen në Kosovë. Ky Universitet ka të regjistruar rreth 30000 studentë dhe është anëtar i EUA.

Në Universitetin e Prishtinës momentalisht funksinojnë fakultetet vijuese:

1. Fakulteti Filozofik
2. Fakulteti i Shkencave Matematike Natyrore
3. Fakulteti i Filologjisë
4. Fakulteti Juridik
5. Fakulteti Ekonomik
6. Fakulteti i Ndrëmtarisë dhe Arkitekturës
7. Fakulteti i inxhinierisë elektrike dhe kompjuterike
8. Fakulteti i inxhinierisë mekanike
9. Fakulteti i Mjekësisë
10. Fakulteti i Arteve
11. Fakulteti i Bujqësisë
12. Fakulteti i Xehetarisë dhe Metalurgjisë
13. Fakulteti i Kulturës Fizike

14. Fakulteti i Edukimit
15. Fakulteti i shkencave të Aplikuara të Biznesit në Pejë
16. Fakulteti i Shkencave Teknike të Aplikuara në Mitrovicë
17. Fakulteti i Shkencave Teknike të Aplikuara në Ferizaj

Universiteti Shtetëror i Tetovës

Universiteti Shtetëror i Tetovës është Universiteti i tretë publik në Republikën ish-Jugosllave të Maqedonisë. Ky Universitet është themeluar më 1994 dhe në fillim ka pas 10 Fakultete me drejtimet përkatëse. Në vitin akademik 2003/2004 është bërë një reformim i tërësishëm i Universitetit, me të cilin rast disa fakultete kanë pushuar që të funksionojnë për shkak të mosplotësimit të kushteve dhe disa fakultete tjera janë degraduar në drejtime të Fakulteteve më të mëdha. Në këtë mënyrë Universiteti tashti përbëhet nga pesë fakultete kryesore në të cilat studiojnë rreth 13000 studentë.

Universiteti ka filluar me implementimin e Deklaratës së Bolonjës dhe përdorimin e ECTS-së në vitin akademik 2004/2005.

Në Universitetin Shtetëror të Tetovës momentalisht funksinojnë fakultetet vijuese:

- ☐ Fakulteti Ekonomik
- ☐ Fakulteti Juridik
- ☐ Fakulteti Filozofik
- ☐ Fakulteti i Shkencave Matematike Natyrore
- ☐ Fakulteti i Mjekësisë dhe
- ☐ Fakulteti Politeknik.

Universiteti i Evropës juglindore

Universiteti i Evropës Juglindore është një Universitet Bashkëkohor privat i themeluar në vitin 1999 me ndihmën e Bashkësisë Evropiane dhe të Departamentit të SHBA. Ky Universitet ka një infrastrukturë shumë funksionale dhe organizim bashkëkohor. Përbëhet nga 5 Departamente kryesore në të cilat studiojnë rreth 6000 studentë.

Universiteti i Evropës Juglindore në fillim më shumë është bazuar në modelin amerikan të organizimit të institucioneve të larta dhe programet janë mjaftë kompatible me universitetet amerikane. Nga viti 2004 i ka filluar reformat për t'u adaptuar në sistemin e studimit sipas Deklaratës së Bolonjës dhe sistemit të kreditimit ECTS.

Në Universitetin e Evropës Juglindore momentalisht funksinojnë Departamentet vijuese:

- ☐ Fakulteti Juridik
- ☐ Departamenti Administrim Biznesi
- ☐ Departamenti Administrim Publik
- ☐ Departamenti i shkencave dhe teknologjive të komunikimit
- ☐ Fakulteti Pedagogjik.

II. Analiza krahasuese e pyetësorëve

Gjatë muajve tetor, nëntor dhe dhjetor janë anketuar dhe plotësuar 50 pyetësorë të vetëvlerësimit në të tre Universitetet e përmendura. Sipas Universiteteve kemi pranuar dhe vlerësuar:

- ❑ Universiteti i Prishtinës 22 pyetësorë
- ❑ Universiteti Shtetëror i Tetovës 7 pyetësorë
- ❑ Universiteti i Evropës Juglindore 21 pyetësorë.

Udhëzimi ka qenë që pyetësorët në pjesën A e cila trajton perspektivën e Institucionit të plotësohen nga udhëheqësit e institucionit-Dekanët, ndërsa në pjesën B e cila trajton perspektivën e Departamentit nga udhëheqësit e Departamenteve-Shefat e Departamenteve.

Për shkak të organizimit qendror në UEJL, në shumë pyetësor përgjigjet kanë qenë shumë të ngjashme.

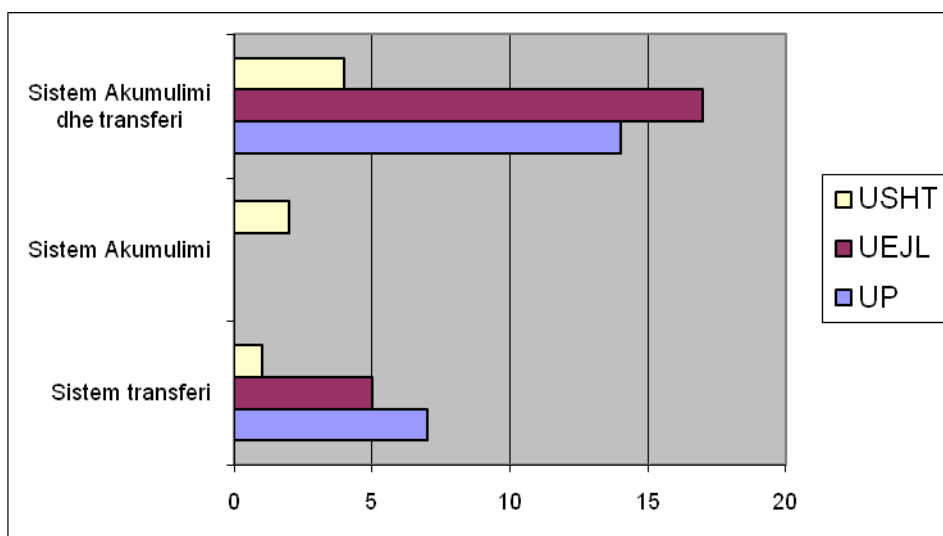
Në vazhdim do të mundohemi që të bëjmë një analizë krahasuese të pyetësorëve në fjalë.

Analiza krahasuese nga perspektiva e institucionit

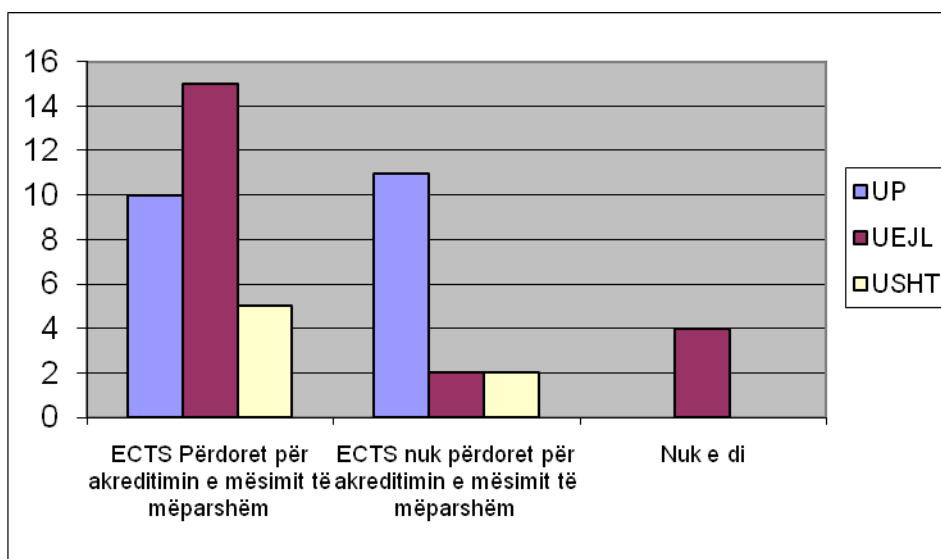
Në pjesën e pyetësorit e cila shqyrton perspektivën e institucionit përgjigjet në shumë pyetje kanë qenë pothuajse identike.

Nga përgjigjet e të anketuarve mund të konstatohet si e përbashkët për të 3 Universitetet në Kosovë dhe në Maqedoni është se:

- ❑ ECTS është sistem kombëtar i kredive,
- ❑ ECTS përdoret si sistem akumulimi dhe transferi,
 - në UEJL kemi 17 përgjigje që përdoret si sistem akumulimi dhe transferi dhe 5 përgjigje që përdret si si sistem transferi
 - në USHT kemi 4 përgjigje që përdoret si sistem akumulimi dhe transferi, 1 përgjigje si sistem transferi dhe 2 përgjigje si sistem akumulimi
 - Në UP kemi 14 përgjigje që përdoret si sistem akumulimi dhe transferi dhe 7 përgjigje që përdret si si sistem transferi dhe një përgjigje “JO”.

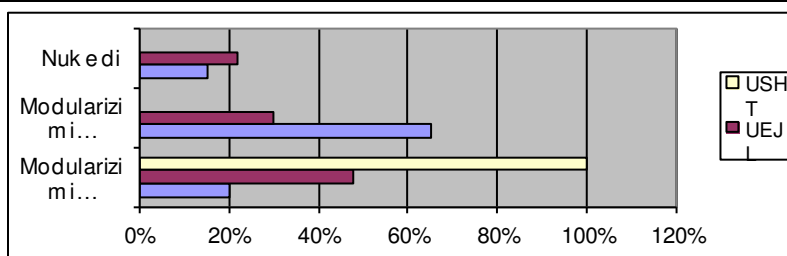

- ❑ Sistemi i kreditimit ECTS përdoret në të gjitha programet e studimit të institucionit,
- ❑ Në asnjë nga këto universitete nuk përdoret ndonjë sistem tjetër i kreditimit,
- ❑ Universiteti i Prishtinës dhe i Evropës Juglindore kanë njësi të veçantë edhe në nivelin qendror edhe në nivel të fakultetit/departamentit që merret me ECTS-në, ndërsa Universiteti Shtetëror i Tetovës është në themelimi të njësisë qendrore për ECTS.
- ❑ Sistemi i kreditimit ECTS përdoret në ciklin e parë dhe të dytë të studimit në të tri Universitetet dhe ende nuk ka filluar të përdoret në ciklin e tretë.
- ❑ ECTS sistemi i kreditimit ende nuk përdoret në ciklin tërë jetësor të studimit
- ❑ ECTS sistemi i kreditimit përdoret për programe intensive, kryesisht shpjegimi është për Universitetin Veror në Kosovë ose Universitetin Dimëror në Maqedoni.
- ❑ ECTS sistemi i kreditimit përdoret për akreditimin e mësimi të mëparshëm.
- në UEJL kemi 15 përgjigje që ECTS përdoret për akreditimin e mësimi të mëparshëm 2 përgjigje se nuk përdoret dhe 4 përgjigje “nuk e di”.
- në USHT kemi 5 përgjigje që ECTS përdoret për akreditimin e mësimi të mëparshëm dhe 2 përgjigje se nuk përdoret
- Në UP kemi 10 përgjigje që ECTS përdoret për akreditimin e mësimi të mëparshëm dhe 11 përgjigje se nuk përdoret.

- ❑ Në shumicën e përgjigjeve në lidhje me Kalendarin akademik është fituar rezultati i njëjtë 30 javë. Vetëm në 3 pyetësorë nga USHT është fituar përgjigja 38-40 javë.
- ❑ Në të tre institucionet vetëm disa programe janë të modularizuara dhe definohet arritja e mësimit në module.

ISHL	Modularizim i pjesërishtëm	Modularizim i tërësishëm	Nuk e di
UP	20%	65%	15%
UEJL	48%	30%	22%
USHT	100%		

- ❑ Programet e të tre universiteteve janë të akredituara. Programi i Universitetit të Prishtinës ka qenë i akredituar deri më 2009 me anë të Ligjit mbi Arsimin e Lartë dhe nga ky vit është fituar Akreditimi institucional nga Agjencioni për Akreditim i Kosovës dhe programet e Universitetit Shtetëror të Tetovës dhe të Universitetit të Evropës Juglindore nga Këshilli për Akreditim i Republikës së Maqedonisë.

- ❑ Nuk ka në Kosovë as në Maqedoni koordinator kombëtar për ECTS.
- ❑ ECTS konsiderohet si element për reformimin e kurrikulës, meqenëse paraqitet një tendencë për unifikim të programeve, zhvillimin e planprogrameve, mobiliteti i studentëve mundëson reformën e lehtësuar etj.
- ❑ Zhvillimi i ECTS-së në të tre institucionet pritet që të shkojë kah krijimi i marrëveshjeve bilaterale, përdorimi i shtojcës së diplomës, transferi i kredive, njohja e studimeve etj.

Gjatë analizës së pyetësorëve është vërejtur një ngjashmëri e madhe e përgjigjeve nga të anketuarit e të 3 institucioneve.

Në përgjigjet në lidhje me fillimin e zbatimit të ECTS-së mund të vërehet se Universiteti i Prishtinës filloi ta zbatojë ECTS-në si sistem akumulimi dhe transferi nga viti 2001/2002, Universiteti i Evropës Juglindore nga viti akademik 2002/2003 dhe Universiteti Shtetëror i Tetovës nga viti akademik 2004/2005. Deri më tash transferi i kredive me marrëveshje bilaterale është realizuar kryesisht nga Universiteti veror i Prishtinës dhe Universiteti Dimëror në Maqedoni, kurse në shumë raste është realizuar pa marrëveshje bilaterale.

Të anketuarit nuk e kanë përfshirë edhe sesionin e provimeve dhe kohën e përgatitjeve për provim (një muaj gjatë dimrit dhe një muaj në verë) në vitin Akademik të studimeve.

Asnjë nga të tre universitetet e anketuara nuk e gjenerojnë në mënyrë automatike shtojcën e diplomës për studentët që diplomojnë. Sipas përgjigjeve ka disa raste individuale të Fakulteteve apo Departamenteve në Universitetin e Prishtinës dhe në UEJL që sipas kërkesës personale të studentëve që dëshirojnë t'i vazhdojnë studimet jashtë u gjenerohet një shtojcë e diplomës, por jo e standardizuar sipas udhëzimeve që ndiqen nga Komisioni Evropian, Këshilli i Evropës dhe UNESCO/CEPES.

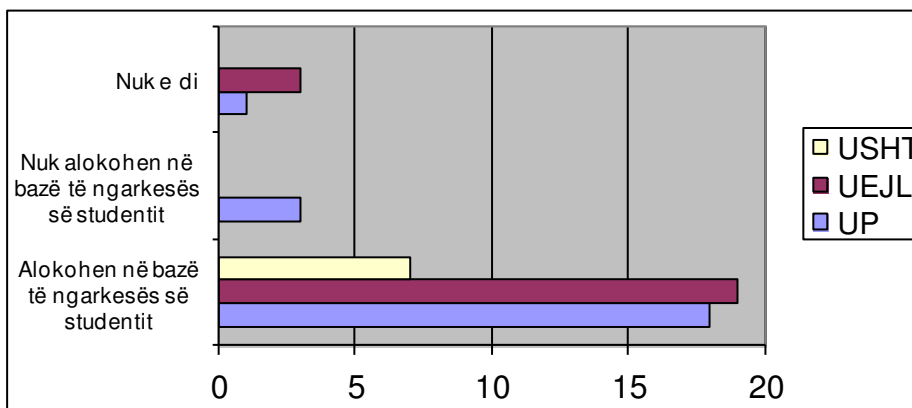
Analiza krahasuese nga perspektiva e departamentit

Nga anketimi i përgjegjësve të departamenteve në Universitetin e Prishtinës, Universitetin Shtetëror të Tetovës dhe Universitetin e Evropës Juglindore, kemi fituar përgjigje në lidhje me parimet e ECTS-së, Informacionin në lidhje me ECTS-në, Marrëveshjen e mësimit, Pasqyrën e notave, dhe njohjen akademike.

Nga të tre institucionet kemi marrë përgjigje të ngjashme dhe ato kryesisht janë si në vijim:

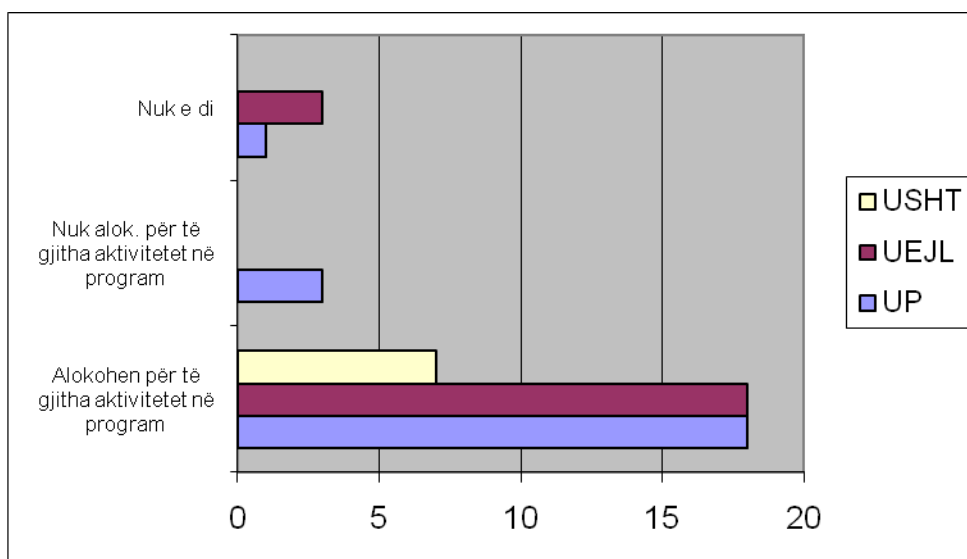
- ❑ ECTS kreditë alokohen në bazë të ngarkesës së studentit

	Alokohen në bazë të ngarkesës së studentit	Nuk alok. në bazë të ngarkesës së studentit	Nuk e di
ISHL			
UP	18	3	1
UEJL	19	0	3
USHT	7		

- ☐ ECTS kreditë alokohen për të gjitha aktivitetet si pjesë e një programi të studimit

	Alokohen për të gjitha aktivitetet në program	Nuk alok. për të gjitha aktivitetet në program	Nuk e di
ISHL			
UP	18	3	1
UEJL	18	0	3
USHT	7		

- ☐ Alokimin e kredive e vendos Këshilli i Fakultetit/Departamentit përkatës.

- ❑ Përgjegjës për sigurimin se ECTS kreditë janë ndarë sipas parimeve të ECTS janë Dekanatet në UEJL, Komisioni për stuime i nëjsisë akademike në Universitetin e Prishtinës, Komisioni për ECTS në Universitetin Shtetëror të Tetovës.
- ❑ Ndryshimi i alokimit të kredive zakonisht bëhet në vijën: Komisioni përkatës (i studimeve) i propozon Këshillit të Fakultetit, ndërsa Këshilli i Fakultetit i propozon organit kompetent në Rektorat (Senatit të Universitetit) , i cili e merr vendimin.
- ❑ Disa nga programet e studimeve në të tre universitetet janë të modularizuara dhe janë të definuara arritjet e mësimit për modul. Modulet janë të kredituara me çfarëdo numri të kredive (p.sh. 2, 3, 4, 4.5, 6 etj.)
- ❑ Në kurrikulat e të tre universiteteve çdo vit është i barabartë me 60 ECTS kredi.
- ❑ Studenti kreditë i fiton pas dhënies së provimit i cili organizohet vetëm nëse ka marrë pjesë në mësim, teste, seminare, ushtrime dhe aktivitetet tjera sipas programit të lëndës mësimore.
- ❑ Studenti nuk mund të merr më shumë apo më pak kredi se sa që janë përcaktuar për modulin e caktuar.
- ❑ Studenti diplomon në UEJL në qoftë se ka arritur të mbledh të gjitha kreditë e parapara për programin që ka regjistruar, ndërsa në UP dhe USHT fiton të drejtën për mbrojtje publike të diplomës.

Në Universitetin e Prishtinës është botuar udhëzuesi për ECTS në vitin 2002. Në Universitetin e Prishtinës dhe në Universitetin e Evropës Juglindore shumica e fakulteteve kanë prodhuar pakon informative jo plotësisht të bazuar në udhëzimin për ECTS, në Universitetin Shtetëror të Tetovës ka filluar procesi i përpilimit të pakove informative.

Pakot informative kryesisht janë botuar në gjuhën shqipe, ndërsa në UEJL janë botuar edhe në gjuhën angleze dhe maqedone.

Pakot informative të Universitetit të Prishtinës dhe të Universitetit të Evropës Juglindore janë të botuara edhe në web në adresat:

- ❑ Universiteti i Prishtinës, www.uni-pr.edu
- ❑ Universiteti i Evropës juglindore, www.see-university.edu.mk

Pakot informative në web, sipas përgjigjeve, zakonisht freskohen çdo vit në fillim të vitit akademik.

Në lidhje me marrëveshjen e mësimit, në më shumë se 80% të pyetjeve të anketuarit janë pëgjigjur me “nuk e di”, ose “nuk kam përgjigje”. Sipas përgjigjeve mund të konstatohet se këto universitete ende nuk kanë përvojë me marrëveshje bilaterale për transfer të studentëve.

Që të tri Universitetet e gjenerojnë Pasqyrën e notave, e cila në Universitetin e Prishtinës përdoret e standardizuar sipas ECTS-së, kurse në UEJL dhe USHT gjenerohet një dokument, i cili nuk i përfshinë të gjitha elementet sipas ECTS standardeve, p.sh. notat sipas ECTS.

Notat ECTS nuk përcaktohen në asnjërin nga të tre institucionet sipas të dhënave statistikore, por bazohen në ngjashmërinë e sistemit të notimit nacional me sistemin ECTS sipas formulës: 10=A; 9=B; 8=C; 7=D; 6=E; 5=F (dhe FX).

Zakonisht pasqyrën e notave e cila ruhet në bazën e të dhënave të Fakultetit, në të tre universitetet e nënshkruan referenti përkatës ose Sekretari i Fakultetit.

Në lidhje me njohje Akademike të pjesës së studimeve kur studentët kthehen nga jashtë, për të tre universitetet kemi përgjigjen se këtë e bën organi kompetent në Fakultet/Departament. Në qoftë se programi nuk përputhet së paku 50%, zakonisht organizohet përsëritja e provimit. Studenti mund të hyj në provim në sesionin e parë të paraparë të studimeve, i cili zakonisht në të tre universitetet organizohet përafësisht çdo 2 muaj. Rregulloret nuk parashohin kompensim për dështim në provim. Kurset e ndjekura jasht zakonisht përfshihen si kurse zgjedhore apo opcionale. Zakonisht ECTS notat konvertohen në nota lokale në qoftë se pranohen.

III. Përfundimi me Rekomandime

Në bazë të analizës së 50 pyetësorëve vetëvlersues në lidhje me implementimin e ECTS-së në Universitetin e Prishtinës në Kosovë, në Universitetin Shtetëror të Tetovës dhe në Universitetin e Evropës Juglindore në Tetovë mund të konstatohet se që të tre këto universitete e përdorin ECTS si sistem për akumulim dhe transfer të kredive në dy cikle të studimit.

Universiteti i Prishtinës ka botuar në gjuhën nacionale edhe udhëzuesin për ECTS që nga viti 2002, të cilin e ka botuar edhe në Web. Poashtu ka botuar pakot informative në nivel të fakulteteve në gjuhën nacionale. Universiteti i Evropës Juglindore në Tetovë i ka reformuar programet dhe ka botuar pako informative të shtypura dhe në web në nivel departamentesh në gjuhën angleze dhe në të dy gjuhët nacionale: shqip dhe maqedonisht. Universiteti Shtetëror i Tetovës i ka reformuar programet dhe ka botuar një material informativ të shkurtër në lidhje me ECTS-në.

Që të tre këto Universitete e kanë aprovuar ECTS-në si sistem të vetëm të kreditimit. Programet e tyre janë të Akredituara nga organet gjegjëse Shtetërore.

Në Universitetin e Prishtinës prej vitit 2002 organizohet edhe Universiteti Veror i Prishtinës me lëndë mësimore (kurse) intensive të kredituara, të cilat pa problem transferohen në Universitetet tjera të rajonit. Universiteti i Evropës Juglindore ka pasë transfer të ngjashëm të kredive nga vitin 2005 nga Universiteti Dimëror në Maqedoni.

Në bazë të vlerësimeve tona rekomandojmë që të kushtohet më shumë vëmendje në:

- ❑ Krijimin dhe botimin e pakove informative të të gjitha niveleve në gjuhën nacionale dhe angleze, gjë që do të ndihmonte në standardizimin e silabuseve, të arriturave në mësim, ngarkesës së studentëve me theks të veçantë në atë që provimi përfundimtar është vetëm finalizimi i procesit të përfitimit të kredive.
- ❑ Krijimin e Marrëveshjeve Bilaterale zyrtare për transfer dhe mobilitet të studentëve.

- ❑ Gjenerimin në mënyrë automatike të Shtojcës së Diplomës në gjuhën angleze
- ❑ Organizimin e mësimit tërë-jetësor dhe kreditimin e këtij mësimi.
- ❑ Gjenerimin e Pasqyrës së notave sipas formularit standard
- ❑ Njohjës akademike më të thjeshtësuar të pjesës së studimeve të kryer jasht.
- ❑ Definimin e ngarkesës së studentëve
- ❑ Definimi më i qartë i modularizimit të programeve
- ❑ Interdisiplinariteti
- ❑ Harmonizimi i programeve me qëllim të transferit
- ❑ Rregulloret e studimeve në këto Universitete të harmonizohen me principet e ECTS.

Referencat

1. Beqiri, Dr. Edmond, "ECTS në Universitetin e Prishtinës", Universiteti i Prishtinës, Prishtinë, 2002
2. Monografia e Universitetit të Prishtinës, UP 2005
3. Deklarata e Bolonjës, 19.09.1999
4. Pyetësori për vetëvlerësim "ECTS/DS programi për këshillim dhe vizita" të disenjuar nga Asociacioni i Universiteteve Evropiane (AUE).

